

«En bra avtale for Sverige»

*Alle ansvarlige kommentarer
enstemmige etter undertegnelsen*

Utenriksminister Wickmann: Vår avtale ikke avhengig av norsk medlemskap

Hovedregel 1 slår fast at nesten all rådende tollfrihet mellom de ni EFTA-landene bevares. Dette innebærer at det mellom Sverige og de av de nåværende EFTA-landene som eventuelt blir medlemmer av EF i 1973 ikke vil bli innført tollmurer. Unntak er papirvarer der toll blir midlertidig gjeninnført.

En del varer, blant annet enkelte fiskeprodukter, som i EFTA ble regnet som industrivarer og dermed var tollfrie, blir av EF betraktet som jordbruksvarer. For disse vil det ikke lenger være frihandel mellom Sverige, Storbritannia, Danmark og Norge. Dette betyr relativt lite for Sverige.

Avtalen gir frihandel mellom Sverige og 10 EEC-land med gjensidig tollavvikling i løpet av 5 år.

Hovedregel 2 tar skrittvis bort all toll mellom Sverige og de nåværende EF-medlemslandene (de seks) i løpet av en femårsperiode. Avtalene innebærer at det i løpet av fem år vil bli etablert et frihandelsområde for industrivarer mellom Sverige og EF.

Tollavtrappingen her vil følge samme timeplan som den som er fastlagt i avtalene mellom EF og de fire landene som har søkt om medlemskap. Dette omfatter 85 pst. av svensk eksport til EF-landene.

For bare 15 pst. av Sveriges eksport — enkelte metaller, legeringer og tekstiler — vil overgangstiden blir forlenget med to

år, og for papir, papp og papirprodukter med seks år.

Etter 11 år vil det altså være full tollfrihet for alle industrivarer i handelen mellom Sverige og de nåværende seks medlemslandene.

Statsminister Olof Palme kommenterte avtalen i en tale på Gotland slik: «Den store usikkerhet i vår samfunnsutvikling som dermed har forsvunnet, gir gode løfter for 70-tallet med høyere sysselsetting og stigende produksjon.

Handelsminister Kjell Olof Feldt kaller den i et intervju med Sveriges radio for «en oppsiktsvekkende bra avtale». På to produktområder, papir og stål, er resultatet ikke i overensstem-

melse med den beste løsning fra vårt synspunkt. Men selv på disse områder har vi oppnådd forbedringer når vi sammenlikner med EFs opprinnelige bud, og når det gjelder stål betydelige forbedringer.

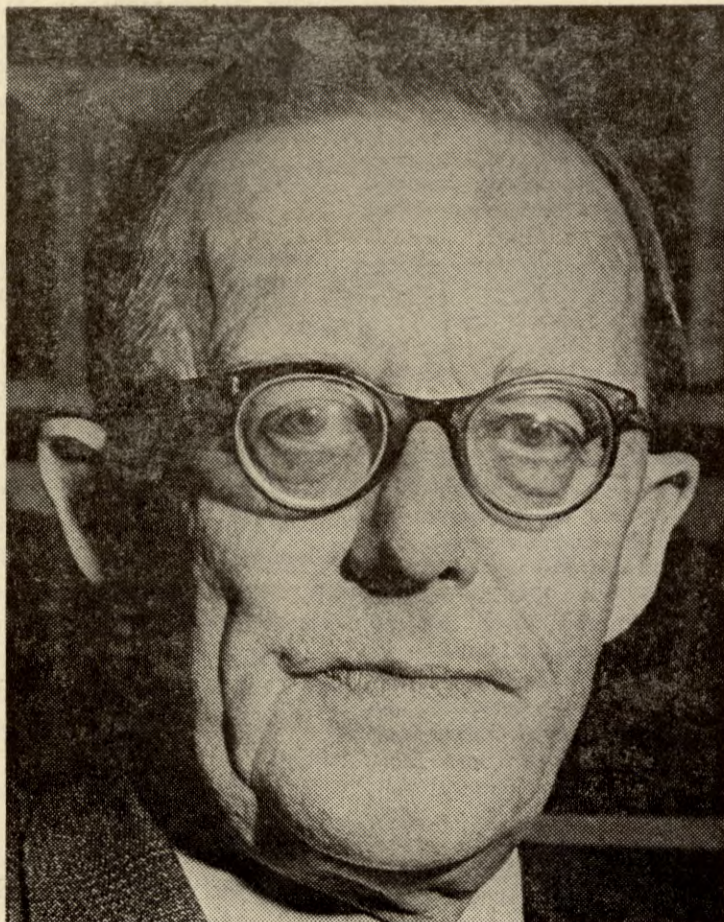
Utenriksminister Wickmann gjør det klart i et intervju med Dagens Nyheter 23/7 at avtalen ikke har noen sammenheng med norsk eller dansk medlemskap. Han sa bl. a.: «Under våre forhandlinger har det aldri vært snakk om at en avtale for Sverige skulle være avhengig av dansk eller framfor alt naturligvis norsk inntreden i Fellesskapet».

Frede Castberg sier fra

Frede Castberg gir med dette for første gang til kjenne sitt personlige syn på norsk medlemskap i EF. Denne artikkel er med tillatelse gjen-gitt fra Samtiden nr. 6, 1972.

Gjennom årtier har professor Castberg hatt en enestående faglig og menneskelig posisjon som Norges fremste stats- og folkerettslærde, og en sakelighetens og godviljens og samarbeidets talsmann. Han er vår ledende kjenner og tolker av landets grunnlov og styresett, av traktaten og internasjonalt samvirke. Han har i en menneskealder vært Utenriksdepartementets faste konsulent, og Regjeringen og Stortinget har i mange og viktige saker rådspurt ham oftere enn noen annen. Dette gjelder også i EF-saken.

At Castberg for sin egen del sier nei til EF, har på denne bakgrunn særlig vekt. Hans virke er allerede vevd inn i landets politiske historie. Like mye som hans faglige posisjon skyldes dette hans vidsyn og dømmekraft. Han vet hva han taler om, og er europeer så god som noen.

■ I EF er vi avskåret fra å gi norske virksomheter fordeler fremfor de store utenlandske, så sant de hører hjemme i EF-landene. Er det forsvarlig for et lite land å ta en slik risiko?

■ Jordbruksprotokollen gir oss ikke noe krav på å kunne fortsette med den subsidiopolitikk som har vært brukt hittil og som vårt jordbruks ledende folk anser så nødvendig.

■ Det er såvisst ikke bare et spørsmål om store gruppers «levestandard». Det er et spørsmål om å bevare tradisjoner og kulturformer som representerer annet og mere enn penger.

■ Det er og blir en alvorlig fare for et lite og egenartet land som Norge å la seg integrere i noe som er ment å skulle bli en økonomisk supermakt.

■ Det må ikke tapes av syne at det er tiltredelsen til EF som etter Grunnloven krever et kvalifisert flertall i Stortinget. Det er et «ja» til EF som betyr det store innhugg i Grunnlovens kompetanseregler.

Se artikkel side 2

Hvorfor mot EF?

Om de statsrettslige og folkerettslige spørsmål i EF-saken har jeg hatt anledning til å avgi uttalelser et par ganger i det forløpne tiår. Jeg har der gjort gjeldende at Grunnloven ikke er til hinder for at Norge tiltrer EF. Men jeg tror jeg samtidig har gjort det klart at den rettslige adgang til å tiltre ikke er det samme som at vi bør gjøre det. Dette skulle det være overflødig å si. Men slik som EF-debatten har artet seg, er det visst ikke det. Jeg for min del er i hvert fall — tross mitt syn på grunnlovsspørsmålet — kommet til det resultat at vi bør si nei til EF.

Samtidigens redaksjon har bedt meg om å gjøre rede for mine grunner til å ta dette standpunkt. Og selv om jeg har mine tvil om det kan ha noen større interesse, så skal jeg gjøre det. Men jeg vil understreke at jeg ikke akter å utgi meg for å være ekspert i noen av de rent økonomiske spørsmål som vi er stillet overfor i EF-saken.

Jeg kan gjerne forutsette at et medlemskap i EF sikkert vil være av stor økonomisk betydning for en rekke norske industrier og for en så viktig næringsvei som den norske skipsfart. Det kan også godt hende at et pengemessig regnskap over vinning og tap ved å gå inn i EF vil gi et overskudd. Regjeringen og mange store organisasjoner i nærings- og arbeidsliv mener åpenbart det. At ikke minst en sosialdemokratisk regjering kan bli sterkt tiltrukket av en politisk linje som de mener skal gjøre landet rikere, er lett å forstå. Det er nok av oppgaver, nettopp i sosialpolitikken, som skriker på en løsning og som krever penger og atter penger. Ikke mindre lokker vel utsikten til mere industri, sterk ekspansjon i næringslivet og dermed nye arbeidsplasser i landet. Skal vi så ikke følge etter på den vei som anvises oss av vår statsminister, selve inkarnasjonen av sindigheten og redeligheten i vårt politiske liv?

Nei. Det er som om selve ånden i den økonomiske integrasjonsprosess i det vestlige Europa må virke skremmende på en liten nasjon som vår, med så mange særproblemer i vårt langstrakte, tungbrukte land, med vår egenartede samfunnsstruktur, vårt grunnfestede demokrati og vår dyrekjøpte politiske uavhengighet.

«Økonomisk integrasjon»: Det er et typisk tidsfenomen idag, det hører liksom med i «utviklingen». Storbredrifter går sammen i stadig større konserner, tvers over landegrensene. Enorme, økonomiske maktsentra bygges opp. I EF er vi avskåret fra å gi norske virksomheter fordeler fremfor de store utenlandske, så sant de hører hjemme i EF-landene. Er det forsvarlig for et lite

land å ta en slik risiko? Arbeidsmarkedet skal være åpent for folk fra alle EF-land. Kan vi klare det?

Og er ikke selve denne intense konsentrasjon om industriell utbygging av tvilsom verdi. Norsk landbruk har fått visse garantier. Men jordbruksprotokollen gir oss ikke noe krav på å kunne fortsette med den subsidiopolitikk som har vært brukt hittil og som vårt jordbruks ledende folk anser så nødvendig. Vi har heller ingen sikkerhet for å beholde vår 12 mils fiskerigrense etter 10 år.

Det tap Norge vil lide ved at landbruk og fiske ikke kan holdes oppe som før, er etter min mening langt fra bare et økonomisk spørsmål. Det er så visst ikke bare et spørsmål om

Av Frede Castberg

store grupper «levestandard». Det er et spørsmål om å bevare tradisjoner og kulturformer, som representerer annet og mere enn penger.

Vernet mot industriens dominans og utenlandsk kapitalmakt i Norge vil neppe kunne søkes hos det i og for seg fremragende byråkrati i Bryssel. Vil vi da selv være sterke nok til å beskytte oss mot faren for en forsert og ensidig utvikling av næringslivet i Norge, mer eller mindre i utenlandsk regi? Jeg tviler på det.

Men så sier man Vi kan gå ut av EF, hvis det skulle være nødvendig. Hertil er bare å svare: Romatraktaten kan ikke sies opp. En stormakt kan saktens allikevel forlate det hele. Men vil vi kunne gjøre det samme? Kanskje. Og kanskje ikke.

Det er som med den såkalte «vetoret». Frankrike har greid å sette seg ut over Romatraktatens bestemmelser om flertallsvedtak. De andre har — foreløpig — bøyet seg for det. Men hvis denne «vetoret» fra dagens praksis bortfaller i fremtiden, kan da vi forlange å beholde den? Nepp.

Men så kommer det siste, store spørsmål: Gjør man seg til motstander av en storstilet, europeisk fredspolitikk, om man holder seg utenfor EF?

Det er sant at en sammenlutning av land som Frankrike, Tyskland og Storbritannia etter de mange blodige krigene i århundrenes løp er en stor ting. Denne samling av de tre stormakter skjer imidlertid aldeles uavhengig av hva vi her i Norge bestemmer oss for. Og det er og blir en alvorlig fare for et lite og egenartet land som Norge å la seg integrere i noe som er ment å skulle bli en økonomisk supermakt.

Det finnes også en annen målsetting enn integrasjon, når man vil arbeide for rett og

fred. De nordiske land har meget å lære av andre land på de fleste områder av kulturlivet. Men på ett felt synes jeg vi har rett til å si at de andre kan lære av oss. De nordiske folk lever som frie og uavhengige nasjoner ved hverandres side. Men krig mellom dem er utenkelig. Og kan en tvist ikke løses tilfredsstillende ved forhandling, da vil løsningen finnes ved internasjonal dom. Forsåvidt på samme måte som tvister i det enkelte land.

Dette er etter min mening en bedre fredspolitikk for et lite land enn at man lar seg integrere i et system av stater, som er ulike i historisk tradisjon, økonomisk styrke og politisk makt.

Så står vi da overfor folkeavstemningen. Vår grunnlov har ingen bestemmelse om folkeavstemning, — ikke noe om når den skal eller kan komme til anvendelse, ikke noe om hvor mange som må ha avgitt stemme for at den skal ha betydning, ikke noe om simpelt eller kvalifisert flertall, overhodet ikke noe om hvilken rettsvirkning den skal ha.

For at Norge skal kunne tiltre en internasjonal organisasjon som EF, krever Grunnloven tre fjerdedels flertall i Stortinget. Grunnloven krever ikke noe stortingsvedtak for at landet skal la være å tiltre. Under disse omstendigheter er det ikke tilstedelig at de enkelte stortingsrepresentanter skyver ansvaret fra seg og på forhånd forplikter seg til å stemme som folket råder til, — uansett hvor stor deltakelsen i avstemningen har vært og uansett hvor stort eller lite flertallet er for det «seirende» standpunkt. Og det må ikke tapes av syne at det er tiltredelsen til EF som etter Grunnloven krever et kvalifisert flertall i Stortinget. Det er et «ja» til EF som betyr et store innhugg i Grunnlovens kompetanseregler. Det må være rimelig å kreve en massiv oppslutning ved folkeavstemningen og et sterkt flertall for medlemskap, for at en stortingsrepresentant skal bøye seg for «folkets råd» og stemme for medlemskap, mot sin egen overbevisning.

Man får håpe at Regjeringen ikke vil øve press hverken på velgerne før avstemningen eller på Stortinget etterpå. Om resultatet til sist blir at Norge ikke går inn i EF, har Regjeringen ganske visst lidt et nederlag. Og det vil da saktens være fristende for Regjeringen å ta avskjed og derved skape en parlamentarisk krise som det ikke blir lett å løse. Men det beste vil nok være at Regjeringen Bratteli i en slik situasjon fortsetter å styre landet. Om den i tilfelle velger denne vei, vil det være vitnesbyrd om en sann overlegenhet, i dette ords beste betydning.

EEC-NYTT

Redaktør: JOHN LAGER

Redaksjonssekretær: PER ØIVIND NIELSEN

Redaksjonskomité: Torstein Eckhoff, Trond Hegna,

Ove Larsen og Ivar Sekne

VÅRT ALTERNATIV

Tilhengerpressen blir mer og mer hysterisk i sine påstander om at motstanderne av norsk medlemskap i EF står uten et reelt politisk alternativ. Denne agitasjonen er usann.

Vårt alternativ er sjølråderett. Vi avslår å gi fra oss våre viktigste politiske redskaper til Brussel uten at vi får igjen nye og bedre redskaper for utvikling av det norske samfunnet. Vi tror at det nettopp i årene som kommer er avgjørende viktig for Norge at vårt eget folkestyre fungerer og at ansvaret for formingen av det norske samfunnet ligger hos det norske folket.

Dette alternativet kan ikke oppfylles ved å gå inn i en vest-europeisk union der makten er flyttet enda lenger unna brede folkelags kontroll.

* * *

Handelspolitisk vil de fleste EF-motstandere kunne samle seg om en handelsavtale etter det mønster som nå avtegner seg i avtalene mellom EF og EFTA-land som ikke ønsker medlemskap. Disse avtalene sikrer et lavt tollnivå for handelen i Vest-Europa. En slik avtale ivaretar det norske næringslivets interesser, fordi den tollpolitiske forskjell mellom denne løsningen og medlemskap er ubetydelige.

Den viktigste forskjellen mellom medlemskap og handelsavtale ligger likevel i at det siste alternativet tar vare på våre muligheter til å føre en selvstendig politikk. Vi vil beholde vår egen råderett over den økonomiske politikken. Norge kan selv bestemme sin skatte- og avgiftspolitik, sin rente- og prispolitikk, sin lokaliseringpolitikk og sin politikk på alle andre områder som ved et medlemskap skal harmoniseres gjennom Brussel. Vi beholder vår rett til å føre en politikk som går på tvers av de harde sentraliseringstendensene i EF. Ja, vi beholder til og med vår rett til å åpne landet for friere kapitalbevegelser og å øke vårt rentenivå dersom noen skulle oppfatte dette som tiltrekkende alternativ. Et viktig poeng ved et nei til medlemskap er dessuten at det åpner nye muligheter for et nordisk samarbeid. Dette er et alternativ som samler og ikke splitter.

* * *

Tilhengerne har det nå travelt med å understreke at de ikke går inn for en union. Dette er noe underlig, etter som vi alltid har oppfattet ønskeligheten av en sterk politisk og økonomisk styring over hele Vest-Europa som hovedbegrunnelsen for EF. Vi skal ikke strides med tilhengerne om ord. Vi kaller EF-samarbeidet en union fordi dette er en betegnelse EF selv bruker. Vi kaller det union på grunn av Romatraktatens vidtgående regler om en samordning av politikken på en lang rekke områder. Vi kaller det union fordi EF selv har gjort vedtak om en økonomisk union og arbeider etter langsiktige økonomiske og politiske samordningsplaner som har med målsetting «et forent Vest-Europa» og et «Vest-Europa som skal tale med en stemme». Vi kaller det union fordi de viktigste avgjørelsene skal tas i Brussel og ikke i Norge.

Når tilhengerne later som om disse målsettingene og vidtgående planene ikke eksisterer, leker de politisk blindebuk. Når en ikke vil se realitetene i øynene, er det gjerne uttrykk for sviktende tiltro til mulighetene for å selge dette alternativet til et flertall av det norske folk.

Direkte kontakt skal sikre nei-flertallet

Folkebevegelsen åpner sluttkampanjen 21. august med 4-500 tillitsmenn på konferanse i Oslo

Med folkebevegelsens kampanjeåpning 21. august, er startskuddet gått for den krevende innsjutt i kampen for å hindre norsk medlemskap i EF.

Intet vil bli spart fra tilhengers side i forsøket på å snu opinionen i den korte tiden som gjenstår før folkeavstemningen.

Folkebevegelsens svar er intensivt arbeid for å sikre det forsprang motstanderne har i folket og som skal gi NEI-flertall ved avstemningen.

Kampanjeåpningen, med råds- møte, tillitsmannskonferanse og åpent festmøte i Oslo, markerer også bredden i motstandsarbeidet. Mellom 450 og 500 tillitsmenn fra fylkesutvalg og lokallag fra hele landet samles for å drøfte og ruste seg til valgkampen.

Fremtredende politikere deltar sammen med representanter for de fleste yrkesgrupper i den tverrpolitiske forsamling som tillitsmannskonferansen utgjør, og noen av våre fremste kunstnere opptrer på festmøtet.

Den personlige kontakt.

I valgkampens slutfase vil det lokale arbeide få en bred plass. Ca. 25 avdelingskontorer er allerede i virksomhet. Det vil bli lagt særlig stor vekt på den direkte kontakt med de enkelte velgere, med husbesøk og husmøter. Formene for valgkamp vil kunne

varierte fra sted til sted, tilpasset de lokale forhold, men det er en felles målsetting å få flest mulig motstandere til å delta aktivt i valgkampen.

Foruten den direkte personlige kontakt, er også omkring 400 åpne møter under forberedelse rundt om i landet, med landskjente foredragsholdere.

Med i det praktiske opplegg hører også ren velgerservice med utlegging av manntall og opplysningsmateriell.

Konkret opplysning

Spredning av materiell vil fortsette, gjennom lokallag, arbeidsplasskontakter, stands og husaksjoner.

Foruten nye nummer av avisene EEC-Nytt og Trygge Arbeidsplasser, er de nye tilbud fra Folkebevegelsen blant annet en serie industribrosjyrer som kort og konkret tar for seg de en-

kelte bransjer i forholdet til EF.

I brosjyreform argumenterer også forgrunnsskikkelser som helsedirektør Karl Evang og professor Frede Castberg. Der til kommer etterhvert aktuelle løpesedler.

Mobilisering av grasrota

Foruten alle gode argumenter mot medlemskap i EF, er Folkebevegelsens viktigste ressurs i sluttkampen den brede opplutning i folket. Om alle krefter mobiliseres til felles aktiv innsats i det arbeidet som gjenstår, før kampen avsluttes med vardebrenning rundt om i landet og stormøtet i Oslo 22. september, blir det endelige svar fra folket NEI.

Men mye skal gjøres før den tid. Ta kontakt med lokallaget og tilby din hjelp.

Osloutvalget appellerer til

HALLINGDAL OG EF

EF-MEDLEMSKAP - EIT valgsmål mot Hallingdal

Demonstrasjon onsdag 7. juni

EF-info Kristiansand

Kompakt motstand på arbeidsplassen

Økte matpriser i EF

FOLKEBEVEGELSEN lokalavis for Horten og

JR JEG ER MOT EF-MEDLEMSKAP I EF

EF-POSTEN

EF og VOSS

Hver dag får Folkebevegelsen melding om nye lokalaviser. De representerer et uvurderlig supplement til valgmateriellet.

medlemmer og sympatisører i Oslo:

Oslo krever særlig stor innsats

Tilhengerne av medlemskap står ubetinget sterkest i Oslo: Juligallupen viste 69 prosent for i Oslo. Dette må ikke få lamme oss i vårt arbeid. Tvertimot må det være en spore til særlig stor innsats fra motstandernes side. Folkebevegelsen har oppgaver for alle — ta kontakt med oss over telefon 41 37 71 for å få vite hva De kan gjøre!

Storstevne på Vika

Innpå 1000 mennesker trosset det sure været for å delta i EF-stevnet på Vikafjellet 6. august. Hovedtaler var Hallvard Eilka som ga et oversyn over de alternative løsninger til medlemskap. Sigbjørn Bernhoft Osa kåserte, Olav H. Hauge leste egne dikt, og blant de andre programinnslagene var Margrete Oppheim som sang stev og Voss spelemannslag. Formannen i Alvik Arbeiderforening, Erling Lofthus, holdt en kort appell.

Stevnet ble en mektig manifestasjon av den sterke anti-EEC-bevegelsen på Vestlandet. Arrangør var Folkebevegelsens lokallag i Voss og Vik.

Helge Ingstad i 17 byer

Helge Ingstad er en av Norges fremste forskningsreisende og forfatter av en rekke bøker om sine opplevelser bl. a. som selsmann på Grønland og Svalbard og som pelsjeger i arktisk Canada.

I tillegg til forskerarbeid og forfatterskap har Ingstad også vært opptatt av samfunnsproblemer. Med hele sin tyngde og autoritet som humanist, skribent og forsker har han i dag — 73 år gammel — kastet seg inn i motstandsarbeidet mot norsk medlemskap i EF. I tiden fram til folkeavstemningen holder han foredrag i 17 byer langs kysten, fra Sandefjord til Tromsø.

Fiskerflåten med nei - vimpler

Nordlandsmessen 72 ble en storsteilt nei-mønstring av fiskerflåten. Samtlige båter hadde nei-vimpler på styrehuset. «Det var virkelig et stort skue å se den lange båtkortesjen seile inn havna i Bodø med store prangende vimpler hvis budskap ikke levnet noen tvil om hvordan Nordlands fiskeribefolkning vil stemme 25. og 26. september», heter det i et telegram til Dagbladet.

En glad Wergeland

Av Nils Werenskiold

Når man har sprøytet inn millioner på millioner kroner og Utenriksdepartementet for å snu folkemeningen med ringe hell, hva gjør man da i Ja til EF-aksjonen?

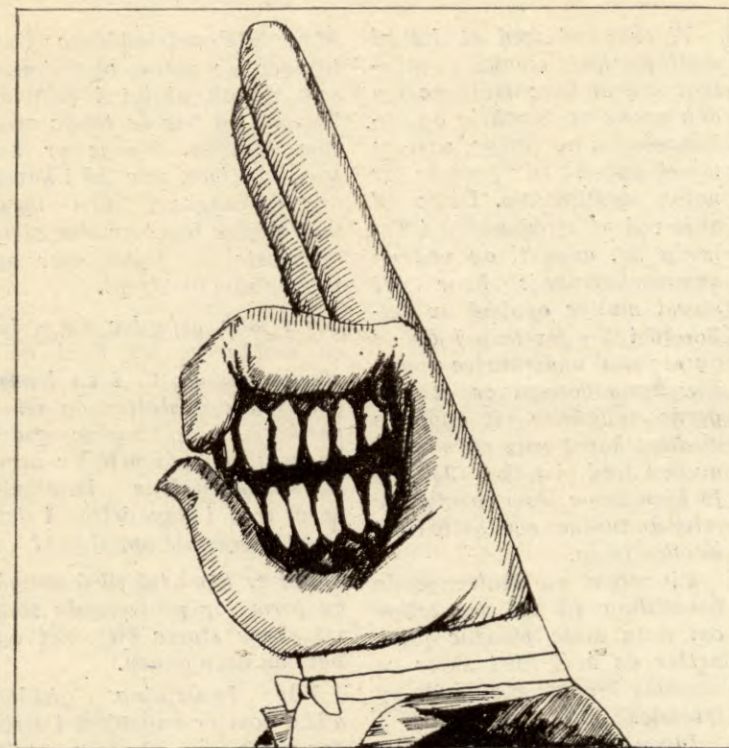
Jo, da satses det i et siste forvillet forsøk på fred og på husmødrene. Ja til EF vil vise husmorfilm og gjett om jeg gleder meg. Hva er nå egentlig en husmorfilm? Er den kanskje ekstra lett og underholdende? En barnefilm for voksne? Vil alle våre gode husmødre bli om mulig enda bedre innenfor fellesmarkedet? Vil vi få se at også italienske kvinner lager mat og at mannen kanskje hjelper til med oppvasken? Vil vi få se at til og med franske husmødre stiller sitt hus og sine barn. At riktignok vil husholdningsutgiftene stige hvis vi går med — skjønt det er vel ikke helt sikkert at akkurat det poenget vil bli trukket frem. Men ett er sikkert. Alle husmødrene i det store fellesskapet er for fred. Du norske kvinne, og først og fremst du norske husmor, er kanskje ikke du også tilhenger av fred?

Fredsoppropet ja. 1000 gode norske kvinner og menn som erklærer seg som tilhengere av EEC og fred. Glem nå ikke husmødrene i oppropet. Riktignok er ikke EEC noen egentlig militær organisasjon og riktignok er vi allerede med i en vestlig militærallianse, men uten fellesskap ingen fred.

Derfor skal vi minnes Telavåg. Ja til EF har utlyst fredsmøte i Telavåg, Telavåg som ble brent ned i 1942 av tyske okkuperanter, strandstedet der alle menn mellom 19 og 65 år ble sendt til Sachsenhausen. I alt 71 ble sendt hvorav 31 døde. Derfor bør vi gå inn i EEC. Ellers kunne tyskerne overfalle oss en gang til. Jeg vet ikke. Men er det ikke å gå en tanke over streken? Utnytte en krigstragedie, forsøke å slå politisk mynt på en krigstragedie. Jeg tror tross alt så godt om Ja til EF-aksjonen at den vil avlyse det utlyste møtet.

Møtet på Eidsvoll derimot. Det må gå etter planen. Hvis du er for Grunnloven, hvis du er for fedrene på Eidsvoll, hvis du er for flagget og 17. mai og Wergeland stemmer du ja. Hvis du er for fred stemmer du ja. I motsatt fall stemmer du nei. Jeg ser frem til dette historiske Eidsvollmøtet med glad forventning. Snart skal alle barn i Fellesmarkedet få lov til å feire 17. mai i et forlenget og forsterket Norge. Riktignok må vi gi opp en del av vår suverenitet, men det ville Wergeland og fedrene på Eidsvoll bare være glade for.

Skulle det vise seg at selv ikke Eidsvollsbygningen har tilstrekkelig appell så får vi håpe at det politiske utspillet som kommer i aller siste uke før folkeavstemningen vil gjøre utslaget. For Ja til EF-aksjonen bebuder et politisk utspill. Det

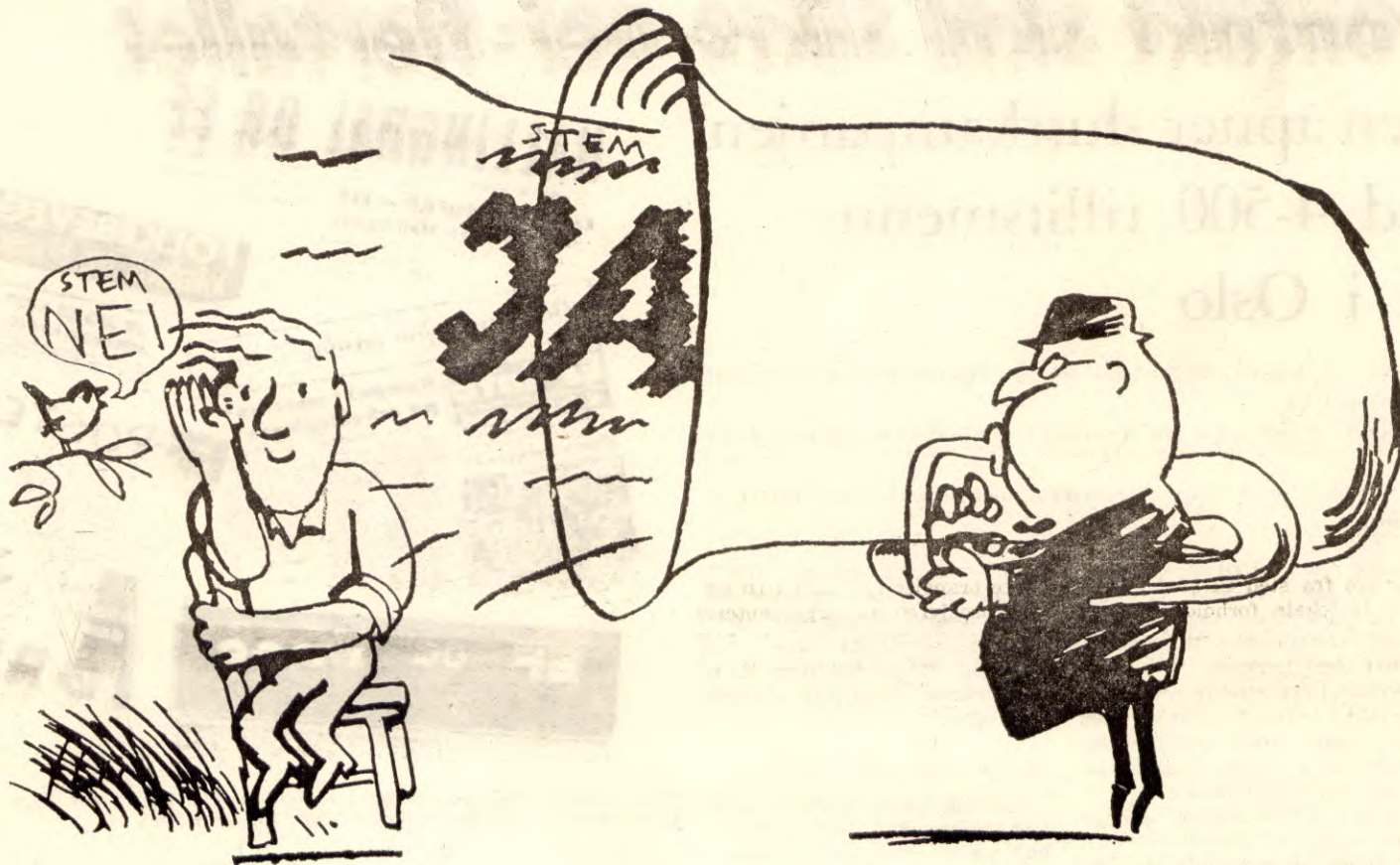
skulle da vel aldri være regjeringen Bratteli som truer med å gå hvis vi ikke frivillig i fritt valg går inn for norsk medlemskap i EEC? At man altså forsøker å omdanne folkeavstemningen til et Stortingsvalg for å tvinge igjennom et flertall i et nesten frivillig valg.

Nei, det kan ikke være riktig. Regjeringen kan ikke allerede i dag ha varslet Ja til EF-aksjonen om at den vil komme med

et politisk utspill like før valget. En dreven politiker som Bratteli ville nok først underrettet Stortinget.

Men hvilket politisk utspill kan vi da vente oss? Hvilket trumfess er det Ja til EF after å spille ut?

Et ærlig utspill fra Ja til EF-aksjonen var et utspill som ba oss alle stemme fritt etter vår beste overbevisning.

Nils Petter
Gleditsch:

Flertall for nei

De siste meningsmålingene bekreftet det klare flertall mot EF-medlemskap. Når alle politiske argumenter er brukt opp, overtar reklamefolkene med markedsføringsen av EF i Norge.

«Meningsmålingene har hele tiden vist flertall for «nei»-folket» skrev Aftenposten på lederplass 2.8. Og det har avisen rett i. Siden oktober i fjor har folk vært stilt overfor alternativene «ja» og «nei» til EF i ikke mindre enn 19 uavhengige meningsmålinger, hvorav 10 foretatt av FAKTA og 9 av Gallup. Samtlige av disse meningsmålingene har vist flertall for motstanderne. Fra tid til annen har det vært sådd tvil om dette flertallet ved å stille andre spørsmål enn det som skal besvares i folkeavstemningen. Men det kan ikke herske noen rimelig tvil om at dersom en ønsker å vite hva folk mener om det spørsmålet som blir stilt til velgerne den 25. september, da må en også stille et tilsvarende spørsmål i meningsmålingene. Det er det Folkebevegelsen har gjort i sine meningsmålinger. Om andre velger å stille andre spørsmål, kan de nok så litt midlertidig forvirring, men på lengre sikt lurer de antakelig ikke andre enn seg selv.

Motstanden mot medlemskap i EF nådde et høydepunkt i fjor, rett før avslutningen av forhandlingene. Mange hadde nok regnet med at forhandlingsresultatet og undertegningen i Brussel skulle føre til et gjennombrudd i meningsmålingene. Det kom ganske riktig et omslag i de første månedene av det nye året, men noe gjennombrudd var det ikke. Og i de siste månedene har opinionen vært helt stabil. Etter målingene foretatt av FAKTA er det noe i underkant av 60% av dem som

TRYKT I A.S. DAGBLADET

har hatt standpunkt som vil stemme nei, ifølge Gallup noe i underkant av 55%.

Partienes landsmøter, LO-kongressen, regjeringens markeds-

melding, stortingsdebatten — ingen av disse store begivenhetene har maktet å påføre opinionen annet enn ubetydelige endringer. Hva kan det komme av?

Hold krigens ofre utenfor!

Av Sigurd Evensmo

Vi er kjent med at det til slutt oppgjøret om EF er planlagt å framheve minnene om den annen verdenskrig og okkupasjonen av Norge, som en masse-appell til fordel for norsk medlemskap. Dette vil skje ved et «fredsmøte» i Televåg 22. august, og ved en annonsekampanje hvor det størst mulige oppbud av deltakere i Norges krig hjemme og ute skal underskrive appellen. Tankegangen er at velgerne vilkårlig vil oppfatte medlemskapet som en sikring av den fred vi fikk i 1945, og forkjemperne som arvtakere etter de tusener som satte livet inn den gang.

Vi retter en inntrengende henstilling til de ansvarlige om å la disse planene falle. Settes de ut i livet skjer en skamløs krenkelse av døde og levende.

Ingen kan vite hvilket syn hver enkelt av Norges falne frihetskjemper ville hatt på dagens stridsspørsmål. Men dette vet vi med sikkerhet: De ville ikke stått samlet på den ene eller den annen side, men hatt forskjellige oppfatninger i likhet med oss som fikk overleve.

Like sikkert er dette:

Blant EF-motstanderne fins tusener av menn og kvinner som deltok aktivt i frihetskampen og bar de tunge ofre som krevdes. Mange er de som ikke bare selv led i kamp og fangenskap, men også måtte bære tapet av sine aller nærmeste, av slektninger og venner som ble drept.

Vil man utfordre dem til en motkampanje? Skal EF-striden kunne ut i en kamp omkring gravstøtter og minnesmerker? Og kanskje også i en krig med navnelister over okkupasjonstidens landssvikere, som i dag deltar i det store, nasjonale oppgjøret?

Det er ennå tid til å unngå en form for propaganda som vil skape større bitterhet og hat enn noen annen.

Vår henstilling gjelder alle som er engasjert i striden disse siste ukene, uansett deres standpunkt til EF. Skulle noen grupper eller enkeltpersoner mangle elementer menneskelig anstendighet, kan klokere meningsfeller forklare dem at enhver som misbruker Norges frihetskamp 1940—1945 blir side-stillet med gravskjendere og neppe gagnar sin sak.

Jeg tror en vesentlig forklaring er at folk stort sett har vært klar over hvor regjeringen, flertallet på Stortinget og ledelsen i de store organisasjonene sto i denne saken helt fra begynnelsen. «Vente og se»-linjen ble oppfattet som akkurat det den var: et forsøk på å få utsatt den formelle avgjørelsen så lenge som mulig.

Det som gjenstår i tiden fram til folkeavstemningen er dessverre ikke en informert debatt for og imot EF. Det vi nå kommer til å oppleve er markedsføringsen av EF i Norge, gigantiske reklamekampanjer, trusler om regjeringens kaos hvis vi stemmer nei, advarsler om at det er for sent for Norge å få en handelsavtale med EF (etter at tilhengerne selv har sørget for at folket først får uttale seg vel 3 måneder før utvidelsen av EF skal finne sted). Vi kan ikke forsverge at noe av alt dette vil presse tilstrekkelig mange usikre over på et ja-standpunkt til at tilhengerne seirer. Men spesielt demokratisk er det jo ikke.

Ser vi meningsmålingene for i år under ett, kan det imidlertid se ut til at det er en «hard kerne» på noen og førti prosent blant motstanderne. Gallups undersøkelse i mars ga for eksempel 43% motstandere, i undersøkelsen i juli fant en 42%, altså i praksis ingen endring. Og nå er det heller ikke så mange usikre igjen. «Vet ikke»-gruppen har i de par siste meningsmålingene ligget i underkant av 20%. Dermed tåler «deltakelsen» i meningsmålingene sammenlikning med frammetet i «valg med god deltakelse». Kan Folkebevegelsen nå også få de noen og førti prosent til å møte fram og stemme nei, da skulle utsiktene for den 25. september ikke være så dårlige.

Hvem er Sullerot-rapporten nyttig for?

Det har vært mye oppstyr rundt Evelyn Sullerot og hennes rapport. Igjen har det dreiet seg om formaliteter som «rapportens status» og om hvorvidt innholdet er blitt fordreid av Kvinneaksjonen eller ikke. Lite er det blitt sagt om det som står i rapporten.

Hva sies det så om rapporten. Arbeiderbladet hevder den har vært tilgjengelig for alle interesserte. Fra Ja-hold hevdes det at den har vært konfidensiell og vi får inntrykk av at Kvinneaksjonen har forbrudt seg mot god takt å tone ved å lage et norsk sammendrag av den.

Danske kvinner forteller i forordet til sin oversettelse hvordan de har strevet for å skaffe seg et tysk eksemplar av den. EF-tilhengeren Grets Værne annonserer at den nå kan fåes på fransk, tysk og engelsk og vi får inntrykk av at den er et nyttig og viktig dokument som helst alle norske kvinner burde lese. Derfor har også Kvinneaksjonen ved et av sine medlemmer henstilt til henne å bevirke at den blir oversatt til norsk. At oversettelse og distribusjon må gå fort, sier seg selv.

I skrivende stund opplyses det at UD for tiden bare kan skaffe et fransk sammendrag av rapporten og det er da vi spør: Hvem er denne rapporten nyttig for? For fransktalende norske kvinner?

Nei.

Den er mest nyttig for de kvinner som er lavtlønnede, har dårligst utdannelse, er minst språkkyndige. Den er nyttig fordi Sullerot kan fortelle at man i EF-landene i stedet for å skaffe kvinnene arbeidsmuligheter importerer fremmedarbeidere. Det er nyttig for kvinner som er ansatt i arbeidsintensive bedrifter, som f. eks. tekstilindustrien, å vite at fra 1960—70 sank antallet sysselsatte kvinner i Italia i denne sektoren med 200 000. Fra 1960—68 sank antallet på yrkesaktive kvinner i alle EF-land unntatt i Frankrike, og antall kvinner ansatt i jordbruket sank med 2,5 millioner.

Både i Italia og Frankrike er det flere arbeidsløse kvinner enn menn, og Sullerot hevder at arbeidsløsheten blant kvinner hindrer utvikling mot likelønn. Mens vi har ventet på at UD skulle ta et selvstendig initiativ, slik at vi i motsetning til engelske kvinner fikk gjøre oss kjent med stoffet før den vesentlige beslutning om medlemskap ble tatt, har Kvinneaksjonen mot norsk medlemskap i EF laget et sammendrag av rapporten.

Hvorfor? Jo, fordi konklusjonene i rapporten mer enn noe annet gjelder den arbeidskraft som er sårbar overfor rasjonalisering, automasjon og omlokalisering av bedrifter. Rapporten beskriver hvordan kvinnenes muligheter er innenfor EF, og hvilke endringer i arbeidslivet som norske kvinner kan vente seg når vi skal underordnes den samme praksis som gjelder innenfor EF-området.

Berit As for Kvinneaksjonen mot norsk medlemskap i EF. Kr. Aug.gt. 19, Oslo 1. T. 20 36 15.